

METÓDY KOMPARATÍVNEHO VÝSKUMU

POLn4002 Srovnávací analýza politiky

jaro 2024

Doc. Marek Rybář, MA, PhD.

Dve tradície vo výskume malého N

- VARIABLE-ORIENTED prístup orientovaný na premenné (kovariačný), ktorý vyvinuli Przeworski, Lijphart a kol.
- CASE-ORIENTED prístup orientovaný na prípady (konfiguračný), ktorý vyvinuli Ragin, Bennet a kol.
- tieto dva prístupy sa líšia svojimi výskumnými **cieľmi**, typmi **otázok**, ktoré skúmajú, a rozsahom snahy o **zovšeobecnenie**
- V súčasnosti sa porovnávací metóda stotožňuje s prístupom orientovaným na premenné a s hľadaním nevyhnutných a postačujúcich podmienok

(Niektoré) problémy porovnávania

- Príliš málo prípadov, príliš veľa premenných
- Výberové skreslenie
- Nepravdivosť (spuriousness)
- Ekologické a individuálne chyby (fallacies)

Príliš málo prípadov, príliš veľa premenných

1/3

- keď je viac potenciálnych vysvetlení než prípadov na ich testovanie
- Možné riešenia (Lijphart):
- 1) zvýšiť počet prípadov alebo pozorovaní
- geografická alebo časová stratégia na zvýšenie počtu prípadov
- znížiť počet premenných zlúčením niektorých z nich
- znížiť počet premenných zameraním sa na relevantné premenné (vybrať tie, ktoré sú teoreticky relevantné)

Príliš málo prípadov, príliš veľa premenných

2/3

- 2) použiť najpodobnejší systémový dizajn (MSSD)
- vylúčiť premenné, ktoré sú vo všetkých prípadoch rovnaké, a zamerať sa na tie premenné, ktoré sú odlišné, a teda potenciálne spôsobujú pozorovaný výsledok
- Bohužiaľ, pri použití MSSD nikdy nebudeme schopní vylúčiť mnohé alternatívne vysvetlenia (premenné)

Príliš málo prípadov, príliš veľa premenných

3/3

- 3) minimalizovať počet relevantných premenných použitím najrôznejšieho systémového dizajnu (MDSD)
- Porovnávame úplne odlišné prípady s podobnými výsledkami
- zameriavame sa na odlišné premenné v jednotlivých prípadoch, ktoré potenciálne vedú k podobným výsledkom

Výberové skreslenie (Selection bias)

- Porovnávanie je náhradou za experimenty, je to však nedokonalá náhrada
- Pri experimentoch sa prípady vyberajú **náhodne**, zatiaľ čo pri CP vyberáme medzi prípadmi **zámerne**
- Najviditeľnejšie skreslenie výberu vzniká, keď použijeme len tie prípady, ktoré podporujú náš argument
- Menej viditeľné výberové skreslenie existuje, keď vyberáme prípady na základe závislej premennej:
- Napr. keď pracujeme len s prípadmi s konkrétnym výsledkom: keď sa uskutočnila revolúcia
- Ak závislá premenná nevariuje, môžeme dospieť k záverom, ktoré preceňujú význam niektorých našich nezávislých premenných

Nepravdivosť (spuriousness)

- Vzniká, keď vynecháme kľúčovú premennú, ktorá ovplyvňuje našu závislú aj nezávislú premennú
- predpokladáme, že $X \rightarrow Y$
- existuje však Z , ktorá spôsobuje X aj Y
- Neexistuje dokonalé riešenie tohto problému

Princípy prístupu orientovaného na premenné

- the most-similar systems design
- the most-different systems design
- zameranie sa na otázku, či určitý faktor spôsobuje pozorované účinky, napr:
 - Znižuje reorganizácia vlády verejné výdavky?
 - Zvyšujú humanitárne intervencie pravdepodobnosť mieru?
- ide o "výskum zameraný na X", dôraz sa kladie na nezávislú premennú (nezávislé premenné)
- preto predpokladá, že príčinné faktory fungujú nezávisle od seba

The most similar systems design (MSSD)

- Identifikujeme klíčové charakteristiky, které sa v inak podobných prípadoch líšia;
- očakávame teda, že tieto odlišné charakteristiky vedú k výsledkom/vysvetľujú ich

	CASE 1	CASE 2
VARIABLES	a	a
	b	b
	c	c
	X	Non-X
OUTCOMES	Y	Non-Y

Variables	Togo	Ghana
Similarities:		
Climate	High Temperatures	High Temperatures
Per capita income	Low	Low
Ethnicity	Heterogeneous	Heterogeneous
Dominant Religion	Christianity	Christianity
Other religions	Islam, traditional tribal	Islam, traditional tribal
COLONIZING POWER	France	United Kingdom
Outcome		
Regime Type	Authoritarian	Democratic

Výber prípadov

- výber prípadov je rozhodujúci na preukázanie, že práve variácia X spôsobila pozorované účinky
- prípady sa vyberajú podľa experimentálnej šablóny
- na výber optimálnych prípadov sú potrebné značné predchádzajúce znalosti o prípadoch
- výber nevhodných (non-similar) prípadov môže byť fatálny - neboli by sme schopní vyvodiť platné kauzálne závery

The most different systems design

- Prípady, ktoré sú úplne odlišné, majú len niekoľko spoločných znakov
- Majú ale rovnaký výsledok (Y)
- Pozor! Nie je tu variácia závislej premennej

	CASE 1	CASE 2
VARIABLES	a	d
	b	f
	c	m
	X	X
OUTCOMES	Y	Y

	France 1780-1790	China 1940-1945
Differences		
Geography	Europe	Asia
Population	< 30 mil.	> 500 mil.
Century	18.	20.
Regime	Monarchy	One party state
XXXXX	X	X
Outcome		
Social Revolution	yes	yes

Generovanie a analýza dát

- generovanie dát je kľúčové: na určenie hodnoty pre každú z premenných sa používajú príslušné empirické informácie
- variable-oriented small N komparácia lepšie berie do úvahy kontext a širšie súvislosti každého skúmaného prípadu
- analýza dát sa uskutočňuje v druhom kroku: vizuálnou kontrolou zisťujeme, či medzi hodnotami závislých premenných (Y) a nezávislej premennej (X) existuje *kovariácia*
- nevyhnutnou podmienkou pre tento záver je, že neexistuje žiadna iná teoreticky hodnoverná *kovariácia* X a Y

Princípy konfiguratívneho (case-oriented) prístupu

- používa sa vo výskumných projektoch, ktoré sa začínajú so záujmom o konkrétny (druh) výsledkov, napr.
- Aké faktory viedli k I. svetovej vojne?
- Ktoré podmienky viedli k sociálnym revolúciám?
- pretože cieľom je relatívne úplné vysvetlenie výsledku alebo sociálneho procesu, možno ho považovať za "výskum zameraný na Y"
- na skúmanie sa vyberajú prípady/prípady, ktoré vykazujú silný pozitívny výsledok vzhľadom na sledovaný výskumný problém
- v druhom kroku sa vyberú ďalšie možné prípady na overenie relevantnosti špecifických faktorov, ktoré boli v prvom výskume identifikované ako rozhodujúce

Generovanie a analýza dát 1/2

- INDUKCIA: hľadanie relevantných empirických informácií prebieha induktívnym spôsobom: všetky informácie o **procese, ktorý vedie** k Y, sú dôležité na vytvorenie komplexného príbehu s postupnosťou kauzálnych krokov (**comprehensive story-line with a sequence of causal steps**)
- cieľom je popísať a rekonštruovať kauzálnu logiku v skúmanom prípade
- hľadanie rozhodujúcich situácií a fáz transformácie prostredníctvom hutných opisov (**dense descriptions**) rozhodujúcich udalostí
- napokon je potrebné zhromaždiť informácie o percepciách a motiváciách kľúčových aktérov
- hranica oddeľujúca generovanie údajov a ich analýzu je menej jasná

Generovanie a analýza dát 2/2

- “**comprehensive story lines**” sú funkčnými ekvivalentmi hodnôt premenných vo variable-oriented prístupoch
- dokážeme z nich odvodiť “kauzálne reťazce”
- **podrobné opisy kritických situácií** vedú k dôkazom o súvislosti medzi príčinou a následkom
- takéto kondenzované empirické informácie sa musia kombinovať s **kontrafaktuálnymi experimentmi** a s **teoretickými reflexiami** o fungovaní kauzálnych mechanizmov
- zistenia vedú k spoznaniu tých konfigurácií, ktoré spôsobujú skúmané javy

Techniky case-oriented prístupov

- causal process tracing (within-case analytical strategy)
- qualitative comparative analysis (QCA)
- sú založené na konfiguračnom myslení, podľa ktorého množstvo príčinných faktorov spoločne vytvára výsledok
- Skocpol *States and Social revolutions* je príkladom takejto analýzy: Francúzsko, Rusko, Čína, (Prusko a Japonsko)
- **rozklad štátu a roľnícke povstania** sa museli vyskytnúť súbežne, aby viedli k sociálnej revolúcii - tieto faktory sú jednotlivo nevyhnutné a spoločne postačujú na vyvolanie revolúcie
- analyzuje tiež dva ďalšie "možné prípady" (v ktorých existujú niektoré z tých podmienok, ktoré boli považované za predpoklady sociálnych revolúcií), v ktorých ale nedošlo k sociálnym revolúciám

Causal Process Tracing

- “Trasovanie **kauzálnych** procesov” skúma jeden alebo viacero prípadov
- zahŕňa hĺbkové skúmanie historických, archívnych a iných kvalitatívnych údajov a hľadanie dôkazov, ktoré buď podporujú, alebo vyvracajú predpokladané kauzálne mechanizmy
- napr. skúmanie príčiny konkrétnej vojny: hľadáme dôkazy o kľúčových rozhodnutiach, opatreniach a udalostiach, ktoré viedli ku konfliktu
- následne tieto informácie použijeme na sledovanie procesu od počiatočných podmienok až po vypuknutie vojny
- niektoré dôkazy majú vyššiu výpovednú schopnosť ako iné, je pre sledovanie procesov kľúčová

Causal Process Tracing

- van Evera (1997) uvádza štyri testy: *hoop test* (obručové testy), *smoking gun* (testy s dymiacou pištoľou), *doubly decisive tests* dvojnásobne rozhodujúce testy a *straw-in-the-wind* (test steblo trávy vo vetre)
- **Obručové testy:**
 - môžu vylúčiť alternatívne hypotézy, ale neposkytujú priame dôkazy pre našu hypotézu
 - predstavujú jeden z dôkazov, ktorý je v súlade s teóriou :
 - Ak dôkazy prejdú obručovým testom, hypotéza zostáva životaschopná, ale nie je nepotvrdená (nevyhnutná podmienka)
 - Ak však dôkaz obručovým testom neprejde, hypotéza je vyvracia

Causal Process Tracing

- **Testy s dymiacou pištoľou:**
- silne podporujú hypotézu, ale ich neúspech naše vysvetlenie ešte automaticky nevylučuje
- poskytujú dostatočné, ale nie nevyhnutné kritérium
- (dymiaca zbraň v rukách podozrivého hneď po vražde silne usvedčuje podozrivého, ale neprítomnosť takejto zbrane neznamená, že subjekt je nevinný)

Causal Process Tracing

- **steblo trávy vo vetre**
- poskytujú užitočné údaje, ktoré môžu podporiť - alebo spochybníť - danú hypotézu, ale takéto testy nie sú samy o sebe rozhodujúce
- neposkytujú ani nevyhnutné, ani postačujúce kritérium na stanovenie (zamietnutie) hypotézy
- **dvojnásobne rozhodujúce testy** (v spoločenských vedách zriedkavé)
- potvrdenie jednej hypotézy a zároveň vylúčenie iných
- poskytnú nevyhnutné a postačujúce kritérium pre prijatie hypotézy
- (banková kamera, ktorá zachytáva tváre lupičov, t. j. usvedčuje tých, ktorí boli odfotografovaní, a zbavuje zodpovednosti všetkých ostatných)

QCA Qualitative Comparative Analysis

- QCA používame, keď sa výskumné otázky pýtajú na **príčiny** daného účinku, keď nás zaujíma prevalencia vzťahov **v súbore mnohých prípadov** (set relations) a keď predpokladáme, že empirické vzťahy sú **komplexné**
- **QCA umožňuje systematické porovnávanie relatívne malého až stredne veľkého počtu prípadov (spravidla $N \geq 10$)**
- napr. Freyburg a Garbe (2018) začína konkrétnou “hádankou”:
- prečo aj najstabilnejšie africké demokracie zámerne blokujú prístup na internet počas predvolebného obdobia?
- štúdia hľadá **podmienky**, ktoré vysvetľujú, prečo v subsaharskej Afrike dochádza k vypínaniu internetu v čase volieb

QCA Qualitative Comparative Analysis

- **Skúmaný výsledok:** Výskyt alebo absencia zámerného vypínania internetu počas predvolebného obdobia
- **Prípady:** 33 prezidentských a parlamentných volieb v krajinách subsaharskej Afriky (SSA) v rokoch 2014 až 2016.
- **Podmienky:**
 - Štát vlastní poskytovateľov internetových služieb (ISP);
 - vláda je autokratická (AUTOKRACIA);
 - výskyt volebného násilia (NÁSILIE).

QCA Qualitative Comparative Analysis

- **1. QCA nalyzuje sociálne javy ako súbory (sets)**
- Freyburg a Garbe napríklad skúmajú súbor volieb, počas ktorých štát vypol internet
- V ich analýze patrí do tohto súboru 10 volieb, zatiaľ čo v 23 prípadoch k vypnutiu internetu neprišlo
- **2. ako rôzne javy navzájom súvisia z hľadiska vzťahov množiny**
- či konkrétne množiny prípadov sú podmnožinami iných množín prípadov:
- súbor volieb v krajinách s vypnutím internetu je podmnožinou volieb v krajinách, kde má štát väčšinové vlastníctvo u poskytovateľa internetových služieb

QCA Qualitative Comparative Analysis

- vzťahy v súbore: len iný spôsob, ako povedať, že väčšinové vlastníctvo štátu je **nevyhnutnou podmienkou (necessary)** pre vypnutie internetu
- Ďalším vzťahom podmnožiny je, keď je **podmienka postačujúcou (sufficient)** pre výsledok.
- Napríklad štátne väčšinové vlastníctvo by bolo **postačujúcou** podmienkou pre vypnutie internetu, ak vždy, keď je internetová spoločnosť väčšinovo vlastnená štátom, je internet počas volieb vypnutý
- Nás však menej zaujíma nevyhnutnosť alebo dostatočnosť **jednotlivých** podmienok. Namiesto toho nás zaujíma, ako sú sociálne javy často výsledkom **kombinácie rôznych podmienok**

Komplexné kombinácie podmienok

- k určitému výsledku vedú komplexné **kombinácie podmienok**
- použitím QCA môžeme modelovať prítomnosť troch základných zložiek kauzálnej komplexnosti, kde sa rôzne množiny kombinujú logickými operáciami AND, OR a NOT
- k vypnutiu internetu dochádza, keď je *štát vlastníkom poskytovateľov internetu* **AND** vláda, ktorá je pri moci, je autoritárska
- môže existovať **viacero scenárov**, ako dôjde k vypnutiu internetu:
- 1. buď v podmienkach štátneho vlastníctva a autoritárskej vlády, ALEBO 2. s cieľom zabrániť eskalácii, keď je miera volebného násillia vysoká